

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
на дисертацію Кучера Павла Вікторовича
“Рекреаційно-туристичні ресурси Волинської області:
сучасний стан, оцінка, оптимізація”,
представленої на здобуття наукового ступеня
кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.11 –
конструктивна географія і раціональне використання природних
ресурсів**

Загальні відомості

Рецензована дисертаційна робота П. В. Кучера має обсяг 266 сторінок, з яких основний займає 164 сторінки тексту (ілюстрована 29 таблицями та 35 рисунками). Список використаних джерел 264 найменування (з них 16 іноземними мовами). За формальними ознаками вона відповідає чинним вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Актуальність теми дослідження. Одним з основних чинників розвитку туристичної галузі є рекреаційно-туристичні ресурси. Україна посідає одне з провідних місць в Європі за рівнем забезпеченості цінним природно-рекреаційним потенціалом та історико-культурною спадщиною, здатним забезпечити сучасний характер різноманітних потреб подорожуючих, і тим самим зацікавити вітчизняних та іноземних туристів. Волинська область межуючи з основними членами і кандидатами на вступ до ЄС має усі умови для потужного розвитку різних видів туризму. Для цього їй необхідно сформувати рекреаційний простір шляхом створення та забезпечення функціонування територій розвитку туризму та курортів, шляхом розробки та впровадження конкурентноспроможного національного туристичного продукту. Важливими аспектами географічних досліджень є картування об'єктів туризму та рекреаційно-туристської інфраструктури. Особливо важливе місце в цьому процесі займає оцінювання рекреаційно-туристичного потенціалу регіону.

Формулювання наукової проблеми, нове розв'язання якої отримано в дисертації. У дисертації здійснене оцінювання сучасного стану рекреаційно-туристичних ресурсів Волинської області з метою їх оцінки й оптимізації. Окреслена у дисертації центральна наукова проблема визначила необхідність здійснення таких головних завдань: а) здійснити порівняльний аналіз теоретико-методичних аспектів дослідження рекреаційно-туристичних ресурсів; б) дослідити сучасний стан природних, суспільно-історичних та соціально-економічних (інфраструктурних) рекреаційно-туристичних ресурсів області та їх територіальне розміщення; в) оцінити рекреаційно-туристичні ресурси в межах адміністративних районів Волинської області; г) здійснити рейтингове ресурсно-рекреаційне районування та ресурсно-рекреаційну туристичну паспортизацію; д) обґрунтувати шляхи раціонального використання та оптимізації рекреаційно-туристичних ресурсів регіону.

Наукова новизна положень дисертаційної роботи, обґрунтованих автором, полягає у: здійсненні комплексного оцінювання сучасного стану рекреаційно-туристичних ресурсів Волинської області в контексті семи блоків (геопросторового, природного, природно-антропогенного, архітектурно-історичного, біосоціального, подієвого, інфраструктурного); проведенні ресурсно-рекреаційної паспортизації адміністративно-територіальних одиниць області; розробці рейтингового рекреаційно-туристичне районування досліджуваного регіону.

Таким чином, рівень новизни дисертаційної роботи П. В. Кучера є високим, а здійснений в ній аналіз рекреаційно-туристичних ресурсів відповідають рівню кандидатських дисертацій

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій, розроблених у дисертації П. В. Кучера.

Винесені на захист наукові положення чітко сформульовані, систематизовані та упорядковані, добре аргументовані; висока ймовірність одержаних висновків забезпечується проведенням значного обсягу

експедиційних досліджень, обґрунтованістю вихідних наукових положень, використанням апробованих результатів досліджень державних служб та установ, сучасних дослідницьких технологій.

Планування досліджень, узагальнення та аналіз їх результатів базуються на положеннях теорії конструктивної географії та суміжних наук. Методологічною основою дослідження є просторово-часовий аналіз і синтез із використанням порівняльно-географічного, аналітичного, картографічного, історико-географічного та математико-статистичного методів.

Обсяг отриманого та аналізованого матеріалу є достатнім для обґрунтування запропонованих наукових положень і висновків.

Наукове та практичне значення роботи. Результати щодо просторового поширення, оцінювання рекреаційно-туристичного потенціалу Волинської області мають важливе значення для забезпечення раціонального використання природних ресурсів їх охорони. Теоретичне обґрунтування і аналіз сучасного стану, просторового поширення рекреаційно-туристичних ресурсів регіону необхідні для фахівців різних галузей господарства. Опрацьовані практичні рекомендації слугуватимуть основою оптимального використання, охорони та збереження природних та історико-культурних рекреаційно-туристичних ресурсів регіону, розробки довгострокових планів ефективного їх використання.

Можливості використання результатів роботи. Отримані результати можуть бути покладені в основу вирішення господарських проблем щодо обліку, планування і прогнозування шляхів використання рекреаційно-туристичних ресурсів Волинської області. Результати дослідження можуть бути основою для проведення подібних досліджень у інших регіонах України. Фактичний матеріал може безпосередньо використовуватись спеціалістами-практиками, які працюють у найрізноманітніших галузях господарства при проектних вишукуваннях, укладанні територіальних комплексних схем охорони природи,

опрацюванні стратегічних напрямів розвитку регіону на умовах економічної, соціальної, екологічної збалансованості та ін.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях. За темою дисертації опубліковано 17 наукових праць, зокрема: 6 статей у виданнях, рекомендованих як фахові, 9 у збірниках матеріалів конференцій. Дві публікації включені до міжнародних наукометричних баз.

Апробація результатів досліджень на наукових і науково-практичних конференціях свідчать про теоретичне і практичне значення отриманих результатів. Публікації повністю відображають зміст дисертації.

Оцінка змісту, викладу й оформлення дисертації. Дисертація та автореферат написані, у цілому, грамотно, а логічний та послідовний стиль викладення матеріалів дослідження, наукових положень, висновків та рекомендацій, забезпечують доступність сприйняття основних її положень.

Зауваження, дискусійні моменти, побажання

1. Дисертація насичена великими масивами кількісної та якісної інформації, зосередженої у тексті, яка є загальновідомою, або має другорядне значення і опосередковане відношення до завдань пропонованого дослідження (наприклад, описи фондів музею-садиби Лесі Українки (стор. 132) та ін.).

2. Логічним був би розгляд природних рекреаційно-туристичних ресурсів у розділі 2, а природно-антропогенних – у розділі 3, оптимізаційні заходи й раціональне використання – у розділі 4 (структура роботи з 4 розділів значно полегшила б сприйняття інформації).

3. У загальних висновках наявна інформація про закономірності розміщення рекреаційно-туристичних ресурсів, які не передбачена завданнями пропонованого дослідження.

4. Інформація наведена на рис. 2.25 „Територіальні особливості забезпеченості підієвими рекреаційно-туристичними ресурсами

Волинської області” не відповідає назві, оскільки у ній представлені дані щодо суспільно-історичних рекреаційно-туристичних ресурсів.

5. Потребує пояснення, яка відмінність між поняттями „рейтингове ресурсно-рекреаційне районування” (пп. 3.1) та „рекреаційно-туристичне ресурсне районування” (стор. 162)

6 При обґрунтуванні оптимізаційних заходів щодо збереження і відновлення рекреаційно-туристичного потенціалу не реалізовані основні методи управління – інформаційні (моніторинг, прогнозування та ін.), попереджувальні (адміністративні (правові і контрольні) та фінансово-економічні) та примусові (платежі, збори, податки і штрафи) та відповідальність у вигляді заборони робіт.

7. Вагомим доробком до пропонованого дослідження, разом з кількісною оцінкою, була б і оцінка якісних показників рекреаційно-туристичних ресурсів.

8. У роботі наявні окремі стилістичні помилки, некоректні словосполучення, не науковий стиль викладу матеріалу (наприклад, Швацький НПП, НПП „Цуманська Пуща” (потрібно Ківецівський НПП „Цуманська Пуща” (стор. 105) та ін.). Окремі бібліографічні джерела і таблиці укладені з порушенням вимог (наприклад, джерела 51, 141, таблиці 2.4., 2.22–2.23 та ін.).

Ці та інші недоліки не є істотними. Їх наявність не заперечує належного наукового рівня дисертації.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності, автореферату – змістові дисертації. Дисертаційна робота Кучера Павла Вікторовича „Рекреаційно-туристичні ресурси Волинської області: сучасний стан, оцінка, оптимізація” відповідає паспорту спеціальності 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів. Автореферат і публікації повністю відображають зміст дисертаційної роботи.

Відповідність дисертації вимогам „Порядку присудження наукових ступенів” та інших нормативних документів. Дисертаційна робота Кучера П. В. відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 „Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами, які внесені згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р. та № 567 від 27.07.2016 р.) щодо дисертаційних робіт, які представляються на здобуття наукового ступеня кандидата наук та ін.

Загальний висновок. Дисертація Кучера Павла Вікторовича „Рекреаційно-туристичні ресурси Волинської області: сучасний стан, оцінка, оптимізація” за змістом, актуальністю, поставленими і розв’язаними завданнями, ступенем обґрунтованості наукових положень та висновків, науковою новизною відповідає чинним вимогам до кандидатських дисертацій.

Зазначене дозволяє констатувати, що *Павло Вікторович Кучер заслуговує присудження наукового ступеня кандидата географічних наук за спеціальністю 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів.*

**Офіційний опонент,
доктор географічних наук, професор,
завідувач кафедри туризму та готельного господарства
Волинського національного університету
імені Лесі Українки**

Л. В. ІЛЬІН

